

Gästrikedrottens Historiska Förening

Bankgiro: 5602-3559

Arne Norrback under tyngdlyftnings-SM 1980.

Årets andra nummer – med den här läsningen

Sid 2: Ordförande har ordet.

Sid 3: Hej till en kompis – och inbjudan till Strömvallekväll.

Sid 4–5: Tyngdlyftningslegendaren Arne Norrback.

Sid 6: Författaren Evander och idrotten.

Sid 7: Domarkonströren Bosse Nilsson.

Sid 8: Första bilden på bröderna Salming.

Sid 9: En läsares resa i brottarhistorien.

Sid 10: Idrottsfenomenet Erik Wiklunds äventyr.

Sid 11: Medlemsresan till Kungsberget.

Sid 12–13: Årsmötet – med en vädjan från styrelsen.

Sid 14–15: Reportage om Sandvikens Motorklubb.

Sid 16: Domare Carlsson minns en Stockholmsmatch.

Strömvallen i våra hjärtan och minnen

Jag står vid vardagsrummets fönster och tittar intensivt mot Strömvallen. Det är januari och minus 15 grader ute och belysningen på Strömvallen är på.

Jo, det rör sig några på isen också.

Så bra tänker jag, några kompisar är där och spelar spontanbandy. Jag tar fram skridskorna, Spaps-hjälmen, bandyklubban och skyndar dit så fort som möjligt.

Kvällen är räddad... ända till kl. 21 för då släcker vaktmästaren lamporna och låser järporten till Strömvallen.

Året är 1960 och sedan dess har Strömvallen följt mig (eller jag följt den !?). Det har blivit både bandy, fotboll och fri idrott där under årens lopp.

Det är därför extra trevligt när Strömvallen snart fyller 100 år, att vi engagerar Anders Wesslén från Arkiv Gävleborg att komma på ett idrottscafé i höst. Anders kommer att berätta och visa bilder ur deras stora arkiv om bl.a. Strömvallen och dess utveckling under 100 år.

Men, Arkiv Gävleborg har ju så mycket mera om idrott och kultur. Så, tag chansen och maila till mig så snart som möjligt så ska vi se till att de kan få fram spännande information och bilder om just ditt intresseområde.

För övrigt så ska även vår förening hänga med i den tekniska utvecklingen. Detta kommer inte att innebära att några medlemmar känner sig utanför och inte får samma information. Nej, vi

kommer inte att glömma bort de medlemmar som inte kan eller har möjlighet att utnyttja den senaste tekniken. Vi kommer att arbeta efter följande inriktning:

- Medlemsbladet, Gästriken, kommer även i fortsättning ut i pappersformat och kommer att delas i brevlådorna till alla som vill ha det på detta sätt.

- Inbjudningar till årsmöten, idrottscaféer kommer att delas ut i brevlådorna eller via e-post till de som så önskar.

- Medlemsavgiften kommer att delas ut under första kvartalet 2023 eller via e-post till de som så önskar. Detsamma gäller påminnelser.

- Hemsidan till vår förening kommer fr.o.m. årsskiftet att finnas under adressen laget.se/ghf och uppdateras löpande med idrottshistoriskt material.

- Betalningar för medlemsavgift och/eller till idrottsresor kommer att ske antingen via traditionellt bankgiro eller via swish. Du ska alltid ange avsändare och vad betalningen avser.

- Alla ändringar av uppgifter i vårt medlemsregister som t.ex. namn, adress, e-post, telefon etc. ska meddelas via telefon eller sms till Anita Hedberg 076-805 77 30 eller Gunnar Lindbom 072-246 75 87. Du kan även sända in uppgifterna genom e-post till ghfkontakt@gmail.com.

Väl mött – bästa idrottshälsningar
Gunnar Lindbom

Gästrikeidrottens historiska förening

GHF:s styrelse för 2020/21 (utsågs 9 dec 2020)

Ordförande: Gunnar Lindbom, Idrottsallén 23 A, 806 49 Gävle 072-246 75 87 lindbom.gunnar@gmail.com

Vice ordf: Lillemor Forsberg, Stuvaregatan 15 1 tr, 803 02 Gävle 026-19 24 26, 070-673 42 93 gassarvet64@gmail.com

Sekreterare: Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle 070-680 65 99; bo.nordlund@telia.com

Kassör: Anita Hedberg, Bergsgatan 49, 802 66 Gävle 076-805 77 30; anitahedberg66@gmail.com

Ledamot: Lars Blomgren, Ringvägen 11, 811 52 Sandviken 070-542 14 95; lars.h.blomgren@telia.com

Ledamot: Ove Grip, Staketgatan 33, 803 23 Gävle 076-114 61 09; ove.grip@outlook.com

Ledamot: Jan-Åke Hedström, Åkerslundsvägen 20, 811 73 Årsunda 026/29 01 25, 070-307 41 07 janakehedstrom38@gmail.com

Adjungerade ledamöter:

Anders Hedbom.

Hedersordförande: Nils Frölander

Revisor: Åke Nilsson, suppleant Anders Steffen

Valberedning: Vakant.

Gästriken
Gästrikeidrottens Historiska Förening

Föreningens tidning utkommer två gånger om året

Ansvarig redaktör: Anders Hedbom

anders.hedbom@gmail.com – 070-581 90 33

Layout: Stisse Åberg (vik).

Medlemsnytt – hösten 2022

Våra medlemmar Bengt Modigh, Gävle, Bengt Elmsved, Sandviken och Lars Wickström, Hofors/Stugun har avlidit och lämnat oss i sorg och saknad.

Nya medlemmar välkomnas och är: Inger Sundqvist, Gävle, Ove Lindholm, Gävle, Staffan Tägtström, Gävle, Jan-Åke Liljegren, Gävle, Eddie Wallin, Gävle, Thomas Nordström, Gävle, Jan Sjöblom, Axmar.

Medlemsantalet är i november 2022:

292 medlemmar fördelat på 246 enskilda, 9 förbund och 37 föreningar.

Inför Strömvallens 100-årsjubileum

Välkommen till idrottshistorisk kväll onsdag den 30 november kl 18 i Furusalen, Silvanum.

Den klassiska arenan Strömvallen fyller 100 år under 2023. Den har varit en plats för folkfester, eldfester, drömmar, jubel och kamp.

Det jubileumet blir huvudtema på vårt medlemsmöte onsdag 30 november i Furusalen, Silvanum.

Då kommer Anders Wesslén från Arkiv Gävleborg att presenterar material som berättar Strömvallens historia. Hör om Westergren och Westergrens skapelse, från ritbord till verklighet.

GHF bjuder på kaffe/te och smörgås från 18.00 och visar föreningshistorik och jubileumskrifter.

Strömvallen fyller 100 år 2023 – det är en arena fylld av minnen.

Hej då, kompis! – så minns vi Bengt Modigh

Likt drängen Carlsson kom han som ett yrväder, och om han hade ett höganäskrus om halsen så var det fyllt med goda idéer.

För kreativ var han sannerligen, Alftagrabben Bengt Modigh som flyttade till Gävle på 1950-talet och snabbt gjorde sig ett namn inom idrotten.

Onsdagen den 13 juli i somras gick han bort, 89 år gammal.

Bengt startade genast en liten reklamfirma och fick under alla sina yrkesverksamma år många briljanta idéer och hakade på roliga trender. Han var till exempel en av de första som investerade i en maskin som kunde trycka personliga texter på T-shirts.

På Strömvallen visade han sig vara en lovande spjutkastare, men det var som ledare han kom att göra sig känd inom framför allt friidrotten.

Bengt blev redan i början av 1960-talet medlem i GGIK, skrev under nykterhetslöftet som man måste göra på den tiden i den klubben och satte igång med att styra och ställa.

1968 arrangerades den första Godisterrängen, med Bengt i spetsen förstås, och eftersom han hade goda kunskaper om af-färsmetoder och lönsamhet insåg han med tiden att han skulle kunna göra föreningen bättre tjänster som tävlingsarrangör än som tränare och fritidsledare.

Det var kanske inte han som drog igång alla tävlingar (det handlade också om Gävle Marathon, Gävle Halvmarathon, Godisspelen, de så kallade finnkamperna mot TUL från Helsingfors och en hel del annat), men han var alltid med och

Bengt Modigh var under lång tid en frisk fläkt i Gävles idrottsliv.

hade ett finger med i spelet. Eller kanske snarare tio fingrar.

Han såg också till att GGIK hade ett gott samarbete med andra klubbar – som Gefle IF, Skade och Valbo AIF – och var mån om att uppmärksamma alla sina medarbetare.

För egen del var han en synnerligen aktiv motionsidrottare, bland annat med ett oräkneligt antal vasalopp på meritlistan.

Ja, Bengt Modigh var en riktig idrottsprofil som var respekterad i alla läger. Ett handfast bevis för det var att han 1999 högst välförtjänt fick Riksidrottsförbundets förtjänststecken i guld.

”Hej kompis”, var hans stående hälsningsfras.

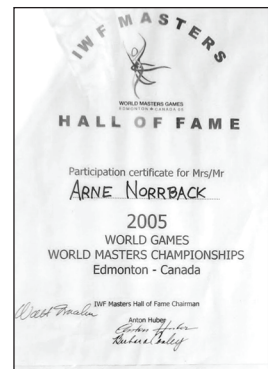
Hej då, kompis.

Kamraterna i GGIK genom Ulf Kriström

1966 blir Arne svensk medborgare. 1967 vinner han sitt

Arne har tävlat i alla viktclasser från 52 till 67.5 kilo. Hela sin karriär tävlade han för Sandvikens Atletklubb. Bantandet från en viktclass till en annan har varit jobbigt. Springa och

Prisskåpet hemma i Bovik.

Arnes barndomshem i byn Lumijoki. Notera skivstången till höger i bilden.

sedan in i bastun var Arnes modell för att gå ner i vikt. Fru-gan Terttu påpekar att det ibland varit lite trist med Arnes bantande. En god middag var sällan att tänka på. Under samtalet berömmar Arne sin fru Terttu flera gånger, som har ”stått ut med mig” under alla år med bantandet och tävlandet.

Av alla tävlingar Arne deltagit i sätter han för- OS 1975 inför OS i Montreal 1976 på första plats. Arne blev trea i sin viktklass fjädervikt.

Tyvärr gick det inte så bra vid OS 1976. Arne misslyckades i sina tre försök i ryck och hamnade utanför resultatlistan.

Utöver sitt eget tävlande har han under drygt 60 år också varit domare vid en mängd tyngdlyftartävlingar.

Under hela sin karriär arbetade Arne först i skogen, sedan på Sandvik, drev ett litet företag med några kompisar och körde sopor i Sandviken och blev en framgångsrik bilförsäljare på 70-talet – så framgångsrik att chefen bjöd två gånger till USA.

Han ville också att Arne skulle sluta med lyftandet för att kunna sälja fler bilar. Det nappade han inte på. ”Man kan inte sluta med lyftandet när man är med i landslaget”. Arne var också styrelsemedlem och ett år ordförande i Finska föreningen som bildades i Sandviken i slutet på 60-talet.

Arne är en känd person i Sandviken och många vill prata med honom när han rör sig i centrum. ”Alla känner apan” konstaterar han med ett leende.

Arne har naturligtvis många minnen från en så lång karriär. Ett minne är från en veteran tävling i EM på 70-talet i Östberlin. Arne anländer med tåg till Berlin men inget tåg eller buss går till platsen utanför Berlin där tävlingen skall äga rum. Arne liftar med en hantverkare. Arne vinner tävlingen och hantverkaren som skjutsat honom är där och gratulerar honom.

Ett annat minne är från en veteran tävling i slutet på 90-talet är i Brisbane i Australien. Hotell var bokat. Arne med kompis-sen Pentti Hedin från Mora atletklubb anländer sent till hotellet. Stängt och de släpps inte in. De lägger sig på gatan utan-

Arne med portföljen från för-OS 1975.

för hotellet och försöker sova så gott det går. Morgon och de släpps in. De kommer till sitt rum när de upptäcker att det finns inga lakan i sängarna.

Arne vinner tävlingen. Ryktet om Arnes vinst har tydligen nått hotellet. Nu, skrattar Arne, var det lakan i sängarna.

Undertecknad ber Arne kort sammanfatta sin långa karriär som tyngdlyftare. ”Jag har fått resa över nästan hela världen som Australien, USA, Tyskland, Italien, Ryssland, Island och förstås de nordiska länderna. Jag har lärt känna andra kulturer, andra människor. Jag har lärt mig att uppskatta hur bra vi har det i vårt land. Gemenskapen mellan de tävlande. Tyngdlyftning är en gentlemannasport avslutar Arne”.

14 december i år fyller denna gentleman och atlet 85 år. Gästrikeidrottens historiska förening säger Grattis på högtidsdagen. Ett stort tack till dig och Terttu för att vi fick komma till Bovik och ta del av en fantastisk idrottskarriär.

Anders Hedbom och Lasse Blomgren

Per Gunnar Evander, till höger, på SM-final i bandy på Studenternas tillsammans med Håkan Nesser och GD:s kulturredaktör Björn Widegren. Foto: Gefle Dagblad

Evander om idrott: ”Den som begriper bandy behöver inte se bollen”

Under våren gick Per Gunnar Evander hädan 89 år gammal. I sin krafts dagar var han tack vare romaner, dramatik, filmer, radio och artiklar uppburen och prisad på den svenska litteraturens parnass.

Det känns angeläget att i vårt idrottshistoriska medlemsblad påminna om hans återkommande berättelser och reflektioner från idrottens värld. Särskilt hängiven var han SAIK och bandy.

Men han kunde misströsta och skylla på bruksanda och jantelag, när SAIK förlorade en rad SM-finaler. Desto mer gladde han sig när SAIK med självkänsla reste sig ur bruksandan och segrade i finalerna

Per Gunnar Evander var lovande löpare i ungdomen och återkom ofta i sitt författarskap till två idrottsminnen som hade satt livsavgörande märken.

I ett tidigt minne blir pojkens självkänsla förstörd. Han uppfyllde varken faderns eller tränares förväntan.

I ett senare minne inpräntar en fotbollstränare i grabben att allt som inträffar i såväl match som i livet bygger på samspel och kontakt. Den unge grabben blev tillfälligt berövad mod och självkänsla, men fick med tiden distans till sig själv, men även laganda och gemenskap att ta med sig i livet. Idrotten lärde för livet:

”I alla slag av samspel individer emellan ryms en magi. Man ser människor agera som helt eller delvis avhängiga av

lagarbetets villkor med ändå erbjuds utrymme åt mer eller mindre fruktbara utflykter på till synes egen hand”

I romanerna återkommer en krävande och dömande far, brukstjänstemannen som inte lyfte på hatten för någon annan än järnverksarbetaren och bandyspelaren Einar Ask.

Sonen förundrades över sin prudentlige fars entusiasm för bandy och SAIK, men kom till insikt om den oemotståndliga bandysporten. En säregen känsla knuten till bruksandan och fadern.

Lovsången till SAIK och bandy blir hänförande. Bandyens spänning, gemenskap, kombinationer och elegans är överlägsen alla andra lagidrotter. Evander sägs absurt ha försvarat bandy mot dess belackare med aforismen: ”Den som begriper bandy behöver inte se bollen.”

Robert i romanen ”Måndagarna med Fanny” besöker regelbundet sin svårt lungsjuke far på sjukhemmet. Båda, men inte minst Robert, har svårt att tala allvar i livets slutskede. Särskilt som fadern alltid tillrättavisat och envist satt sonen på plats. Dock kan de i alla fall försöka prata om bandy. Lugnt och försiktigt inleder Robert: ”På söndag är det Edsbyn!”

Samtalet slutar med spekulation om att klara Edsbyn hemma. Ett fint samförstånd råder för en gångs skull mellan fadern och sonen, som berättar om matcherna som varit, innan han vinkar farväl av fadern. Kanske deras sista farväl.

I sådana situationer och i många andra blir idrott i Per Gunnar Evanders författarskap till metaforer för livets villkor.

Bo Nordlund

Bosse Nilsson. En skicklig domare – men även en artist och underhållare.

Foto: Gefle Dagblad

Bosse Nilsson – domaren som blåste med både skärpa och humor

Bosse Nilsson fick sitt första domarkort i fotboll 1957. Kortet gällde för distriktet. Två år senare blev han förbundsdomare i fotboll.

1965 erhöll han förbundskortet i bandy och året därefter i ishockey. Bosse dömde en VM-turnering i bandy och sex A-landskamper i fotboll.

Hans bästa minne var från en fotbollslandskamp mellan Schweiz och Portugal i Bern med en publik på 68 000 personer.

Efter matchen kom Portugals megastjärna Eusebio fram och gratulerade Bosse för en mycket bra domarinsats.

Under sin idrottskarriär var Bosse aktiv i tre idrottsgrenar. En gren var vattenpolo. Han spelade center och matcherna gick ofta sommartid vid Sörtuttsbadet i Sandviken.

Utöver sin domarkarriär var Bosse bandymålvakt i 26 år. Bandy var hans favoritgren. Han spelade i fyra klubbar under sin aktiva tid: SAIK, Skutskär, Söderfors och Hammarby.

Ett roligt domarminne var en ishockeymatch mellan AIK och Leksand. En bit in i matchen sprack byxsömmen bak och publiken 13 000 personer på Hovet hade hjärtligt roligt varje gång Bosse böjde sig för att ta upp pucken. Motdraget var enkelt för Bosse. Han vände upp baken mot läktaren och sedan blev det tyst.

Hans filosofi var att man måste kunna showa lite med både spelare och publik. I en ishockeymatch där Kanada var ena laget blev han ordentligt rädd.

Det var någon minut kvar av matchen när Bosse blåste av för blockering av pucken. Nummer 5 i det kanadensiska laget tog av sig handskarna och höjde händerna mot honom.

Men det enda han gjorde var att stoppa fingrarna i öronen för att slippa det kraftiga publikvrålet vid avblåsningen.

Ett lag som Bosse tyckte mycket om att döma var Djurgården i fotboll. Laget spelade en hård och tuff fotboll men kunde själva ta en smäll utan att gnälla.

Utöver en framgångsrik karriär som bandymålvakt var Bosse också duktig fotbollsmålvakt med bland annat ett DM för GIF 1948. Han var även hockeymålvakt i SIF men även i Skärplinge, som med Bosse i målet var första laget utanför Uppsala att säsongen 1958–59 vinna DM.

Redaktören minns Bosse Nilssons målvaktstid i Skärplinge. En riktig snackis och publikhöjdare blev det när Bosse i en match fastnade med målvaktsskridskorna i droppnätet, som dåtidens hockeymål var utrustade med. Publikjubel och hejarp rop medan store Bosse kämpade för att komma loss. Självtog han händelsen från den skämtsamma sidan.

När det gällde domare hade han en mycket bestämd uppfattning om man vill bli domare. Pundus, kunna reglerna ordentligt och en stor portion humor är viktiga egenskaper för att bli en riktigt bra domare.

Undertecknad har ett mycket personligt minne av Bosse Nilsson. SAIK hade sina träningar och matcher på Norra IP innan bandyn flyttades till Jernvallen. Jag var ofta ”bollkalle” på lagets träningar.

Efter träningen stannade Bosse kvar och vi unga fick skjuta fem straffar mot honom. Vi skulle få en krona för varje mål vi gjorde. Tyvärr var börsen lika tom när vi gick hem som när vi kom. En härlig idrottsman som alltid gav sig tid för oss ungdomar.

Lasse Blomgren

Börje Salming och storebror Stig poserar efter träningsmatchen mellan Brynäs och Tre Kronor. Det gick så bra för 18-åringen att Thure Wickberg erbjöd honom ett kontrakt innan han hade lämnat Gavlerinken.

Foto: Lennart Olofsson/Arkiv Gävleborg.

Bröderna Salming – våren 1970

Denna historiska bild är den första som togs på Börje Salming i Brynäströja. Den togs den 8 mars 1970, och hela historien finns i min bok *De fyra stora om svenskarna i Hockey Hall of Fame i Toronto*.

Här är ett utdrag:

Våren 1970 tog Brynäs sitt femte SM-guld, men truppen skulle behöva förstärkas. Och i vanlig ordning sneglade värvarkungarna Thure Wickberg och Breit Hellman norrut. De hade bett "Norrlandsögat" Anders Engström hålla ett öga på den lovande Kirunabacken Per Olof Uusitalo under den just avslutade säsongen.

– Hej, Anders, sa Breit Hellman i telefon en dag. Vad tror du om Uusitalo?

– Jo, han blir bra. Han har allt ni behöver.

– Låter bra det. Men Stigge Salming pratar hela tiden om sin lillebror och tycker att vi ska ta honom i stället.

– Jodå, Börje är också bra men han har inte fyllt 19 än och... ja, jag vet inte. Han ser lite loj ut, tycker jag. Satsa ni på Uusitalo! Han är ett år äldre också.

Men storebror Stigge gav inte med sig, han fortsatte tjata om sin talangfulle bror.

Och bara någon vecka senare ringde han till Börje med upphetsad röst.

– Du, Brynäs ska spela en träningsmatch mot landslaget

inför VM, och de vill att du ska provspela. De skickar upp en biljett och så kan du bo hos mig. Nu ska dom få se på fan!

Börje tvekade inte en sekund. Han kom, han sågs och han seglade...rätt in i hjärtat på Brynäs ledarstab. Han hade knappt hunnit kliva ur duschen efter matchen innan Thure Wickberg tog honom i hand och sa:

– I morgon går du till Herress och hämtar ut en Brynäs-jacka och ett par skor. Och innan du åker hem ska du skriva kontrakt. Till hösten spelar du med oss. Du får en tusenlapp i månaden och så ska vi se till att du får ett jobb eller en utbildning. Lägenhet fixar vi också, och hyran betalar klubben.

Sån var han, Thure. Bestämd.

Och Börje Salming tvekade inte. Att få spela med Stigge i Brynäs var hans dröm. Därtill med flera av hans stora idoler som han egentligen bara sett på TV.

– Okej, sa han och sträckte fram näven.

Ett par dagar senare klev han av tåget i Kiruna med nya Playboyskor på fötterna och en Brynäsjacka över axlarna. Mallig som bara den.

Snart var tiden i gruvans verkstad också över. Det blev förresten inte alls någon långkörare för Börje Salming. Han jobbade i en månad, sedan blev det strejk i två månader. Därpå jobbade han en månad till innan han började packa för att flytta till Gävle och bli hockeyspelare på allvar.

Under hösten kom den tragiska nyheten om att Börje Salming hade drabbats av sjukdom ALS.

Ulf Krister